

ZBOROVANJE STAVKUJOČIH DELAVCEV V LONDONU.

Prav je storil. Za grdo pačenje slovenske slovnice in dolgočasno trobezljjanje je odgovoren — odbor Mohorjeve družbe. Kar je lepega v spisu, bi se dalo povedati na dveh straneh. — Med slovenskimi romarji v sveti deželi (slika) oko z veseljem išče dragih znancev; življenjepiš prof. Apiha je v marsičem zelo zanimiv (zlasti fotogr. str. 133!). **Dr. J. Debevec.**

Peter Bohinjec: Zgodbe iare Škocijan pri Dobrovah. — Škocijan 1911. Tisk I. Krajec nasl. v Rudolfovem. Založil pisatelj. „Za spomin in slovo ob desetletnici svojega župnikovanja v Škocijanu pri Dobrovah“ je napisal naš znani pisatelj, župnik Peter Bohinjec — kakor pravi sam v uvodu — „svojim faranom zgodbe preteklih let stare fare, ki se odlikuje po nenavadni legi, zanimivi preteklosti in dolgi vrsti dušnih pastirjev. Knjižica (112 str. 8⁰) je razdeljena na sledeča poglavja: I. Topografija in statistika. II. Zgodovina. III. Cerkve in kapele. IV. Nadarbine, šole in graščine. V. Ustanove, bratovščine in društva. VI. Odličnejši farani. VII. Prilogi. — Gotovo je ta knjižica lep prispevek k naši domači, zlasti cerkveni zgodovini. Tudi nestrokovnjak dobi pri čitanju vtis, da je spisana z vestno zgodovinsko natančnostjo. Nekaj pogreškov v knjigi je deti na tiskarski račun. Pri kapelanu Lebnu pa je pisatelj konfundiral različni imeni. Izpustil je tudi kapelana Mateja Dağarina. In pa tisto, kar pripoveduje na str. 56. (po ustnem izročilu ključarja Brenčiča na Vrhniki), se menda ni dogodilo mrtvemu dekanu Andreju Tomažinu, marveč nekemu zna-

za svetovalko le-ta „Slovenska kuharica“. Vedela bo svetovati v vseh kuhinjskih zadevah, teoretično in praktično, in v zelo poljudnem in lepem slovenskem jeziku. To zadnje poudarjamo, ker je veliko vredno. In pa še eno: prekrasne so v knjigi (velika izdaja) tudi slike, zlasti tabele. Knjiga je izšla v dveh izdajah. Velika (s slikami) stane 6 K (nevezana 5 K 20 h), mala (okrajšana in brez slik) pa 3 K 60 h (nevezana 3 K.)

Ivan Evangjelist Šarić: Pjesme. Sa slikom pjesnikovom. Sarajevo. Naklada Kaptola Vrhbosanskega. 1911. Str. 225. Tisak Voglera i dr. u Sarajevu. — Ob tridesetletnici svojega književnega delovanja je izdal Kaptol Vrhbosanski pesmi svojega bivšega dičnega člana, sedanjega pomožnega škofa sarajev-

TURŠKI PEŠCI.

skega, Ivana Šarića. To so pesmi srca, ožarjenega od luči najlepših idealov izza rane mladosti,

„kad je cvao maj — zemaljski raj“.

Bož in Njegova presveta Mati, domovina in veliki možje, ki so delali, trpeli in žrtvovali za Boga, vero in domovino — to so vzori, ob katerih se je ogrevala duša pesnikova od mladosti in jih proslavlja pesem njegova. — Vzneseno poje Šarić Bogu¹, „Vječnomu“, Veličastvenemu („Ubi maiestas?“), dobremu Pastirju („Pastor bonus“), na Križu na Golgoti v ljubezni Razpetemu („Pod stablom“ — „Na Golgoti“), v zakramentu Skritemu („Coram Sanctissimo“). V tem, kakor tudi v naslednjem delu² so pravi biseri religiozne poezije. Pesnikovo srce hrepeni tu više od orla:

Za serafskim krilima uzdišem,
danju in noću uzdišem,
da poletim
nebesima svetim
svetotajstvu Najvišem. (Str. 11.)

Zakaj njegova duša je čisto Bogu vdana:

Jednu samo dušu imam,
jednom' ću je Bogu dat! (Str. 58.)

Kot pesnik-svečenik je še posebno pozvan, da opeva slavo božjo:

Da pronosim svijetom Ime Tvoje,
da pjevam božansku slavu Tvoju,
da veličam, o Bože, veličja Tvoja. (Str. 65.)

Izraz v teh pesmih je vzvišen, zlasti v nekaterih odah ves prekvašen s svetopisemsko dikcijo psalmistovo. — V drugem delu, *Salve Regina!* — je Šarić „Marijin pjesnik“:

Zar pjesnik ne zna ljubavi majčine?
Svi su dani Tvoji:
za pjesnika me, Majka, svog usvoji,
da Tvojom slavom zemlju zaodijevam! (Str. 70.)

Pravi trubadur Marijin! Pred njo poklada „Majsko cvijeće“, oduševljen slavi čast, lepoto, dobroto, milost, moč, veličastvo kraljice svojega srca in nebes kraljice („Regina coelorum“), z najlepšimi pozdravi jo pozdravlja („Ave Maria“), doma se ji poklanja in na tujem („Pred Gospom u Lurdu“), obsiplje jo z najdragocenejšimi cveticami („Fioretti“), k njej vzdihuje, njej se izroča, daruje:

Moj prvi čas,
moj prvi glas;
moj prvi žar,
moj prvi dar;
moj prvi let,
moj prvi cvijet;
moj prvi dah,
moj zadnji dah.
Tebi, o milo mi zlato,
Tebi, o Imakulato! (Str. 94.)

Nežne, kakor mladost, so te strune, in sladke so, kakor je sladka čista in lepa ljubezen. — V tretjem

¹ I. Deo meo.
² II. Salve Regina.

delu vzame pesnik v roke „Gusle očeve“, da poje domovini svoji¹:

Daj, oče, gdje su one gusle tvoje,
o i ja sad bih na njih zapjevao! (Str. 120.)

Z ljubeznijo božjo družiti v sebi pesnik ognjevito ljubezen do domovine. Njegovo srce je svet hram, a v njem:

Oltara su u njem dva,
jedan digoh Bogu svom,
a drugi je — nek svak zna —
za hrvatski mili dom.

Sad na jednom dignem glas:
„Tvoj sam, Bože, Tvoj sam sav!“
sad na drugom planem vas:
„Za te, Dome, uvijek lav!“ (Str. 59.)

I. Šarić

Vse mu je milo in drago, kar je v domovini: „zelen-gora“ in „plavo cvijeće“ in „sitna trava“ in „pjev slavice“ in „lipa stavna“ in „na lipi listak svaki“. (Str. 175, 176) ...

Domovino,
otadžbino,
ti najlepša ružo moja! (Str. 121.)

Zato plaka „Na vodama Babilonskim“ nad njeno sužnostjo, za svobodo njeno plaka njegova čista solza (str. 127 i. dr.). Pride ta svoboda, mora priti!

Iz neba lije i vigor vije,
ko da nam nova dolazi zima,
tuča nas tuče i grom nas bije —
proljeće ipak doći nam ima!

Neka milijun udari trijesa,
neka se dana crni mrak prima,
neka se sjever naigra bijesa —
proljeće ipak doći nam ima! (Str. 132.)

Treba je dela in molitve, treba je ljubezni, zlasti do siromašnih in zapuščenih, da se otvarja narodu

¹ III. Pro patria.

zemeljski raj. Ne kakor živi moderni svet, v veselju in uživanju, brez srca za brata („U šeber Sarajevu“, „Lazar“). Zato pesnik uči svoj narod prave modrosti življenja („Aforizmi“, „Arabeske“), zato moli in dela zanj:

Ja kod Boğa
velikoga
molit ću se puno za te. — (Str. 122.)

Najjači sam, kad stojim uz Boğa
i kad branim prava Doma svoğa. (Str. 159.)

— Četrty del proslavlja pesnikovemu srcu drage duše, ki mu kakor vzor-zvezde svetijo na poti življenja.¹ Krasna je pesem „Andromahi“ — pesnikovi „zlatni materi“, lepi so pozdravi očetu krščanstva, Piju X., kralju Francu Jožefu ob prihodu v Sarajevo, škofom Strossmayerju, Posiloviću, Stadlerju, Buconjiću, Fra Marijanu Markoviću, Jegliču, Mahniću, pesniku Fra Grgu Martiću itd. — Prigodnice so to, a tudi po njih odmevajo povsod isti vodilni motivi: Bog, vera, narod, domovina.

To je pesnik Šarić. Pesnik od Bogá, pesnik iz srcá.

Lira moja sa neba,
draža mi je od hljeba,
draga mi ko sestrice
ko jedina sestrice
svēceniku pjesniku. (Str. 212.)

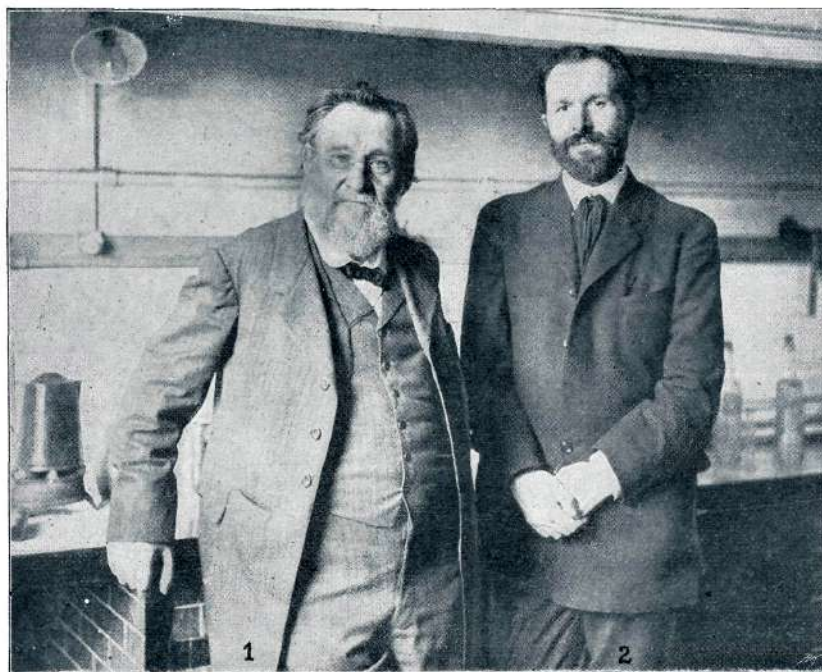
Ne zazvení baš vsak verz enako zvonko — najlepši so pač oni, ki so ubrani po narodnih strunah (prim. „Ivica i Danica“, „Zalutala lastavica“, „Zori“ itd.) — tudi vsaka misel v teh verzih ni baš prvokrat

¹ IV. Gloriole.

spočeta in porojena na svet; a vsa ta poezija blaži, jači, dviga. Zato je gotovo, da bo živela Šarićeva pesem, tudi ko njega več ne bo:

pa če dirat pjesma naše ljude,
kad na svijetu više nas ne bude. (Str. 148.)
Dr. Mih. Opeka.

Uvod do filozofije. Napisal dr. Josip Kratochvil. V Olomouci 1912. Nakladatelj R. Promberger. — Dr. Kratochvil obravnava temeljne nauke modroslovja v štirih delih. Najprej razlaga najvažnejše modroslovne pojme, potem podaja pregled čez razvoj filozofične misli. V tretjem delu obravnava sintezo modroslovne bodočnosti — slednjič podaje pregled češke filozofije. Pisatelj se priznava kot novoidealista. O svojem filozofičnem nazoru piše: „Novoidealizem hoče napredovati s časom in se prilagoditi novim življenskim oblikam in hoče slediti vsemu vzvišenemu in dobremu, naj se pojavi kjerkoli. V trdni sintezi hoče spojiti eksaktne vede z naukom Kristovim, hoče vžgati nove plamene na višinah znanosti in umetnosti in tvoriti nove perspektive duhovom, ki hrepene po resnici in lepoti. Delovanje človeštva v prošlih dobah in v sedanjem času hoče združiti v mogočno harmonijo in tako ustvariti filozofijo, vsečloveško, enotno in splošno. Philosophia perennis, velika modroslovna sinteza, pesem miru, sprave in ljubezni — to je stremljenje in smoter novoidealizma. Sursum!“ Duha te knjige kažejo tri ilustracije, ki so pridejane v umetniških prilogh: Rafaelovi „šola atenska“ in „Disputa“ ter Rembrandtov „Modroslovec“. L.

PROF. MEČNIKOV IN DR. SALIMBENI
poslana v Rusko Azijo proučevat kuĝo.